

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
Postbus 84011
2508 AA Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE

Agendapunt:	05 Lijsten met open standaarden		
Bijlagen:			
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	25 maart 2011	Versie	
Betreft:	Advies over opname SEPA-standaarden op lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit'		

Waarom is een keuze belangrijk?

De Europese Unie streeft naar een interne markt voor betalingsverkeer, zonder grenzen. Het concept van deze interne markt wordt de 'Single Euro Payments Area' genoemd, afgekort tot SEPA. Hiermee kan er gemakkelijker gekozen worden voor een buitenlandse bank. Hierdoor wordt het gemakkelijker om betalingen te verwerken van- en naar burgers en bedrijven in andere landen in Europa. Daarnaast kan het leiden tot lagere kosten of betere voorwaarden.

Op dit moment verschillen betaalsystemen per land. Hierdoor verschillen ook per land ook de ICT-koppelvlakken tussen klanten en hun bank. De SEPA-standaarden harmoniseren deze koppelvlakken voor incasso's en overboekingen en leggen de betekenis vast van de uitgewisselde informatie. Het zijn dus semantische standaarden die invulling geven aan de vereisten voor de interne markt voor betalingsverkeer.

De voordelen van de SEPA-standaarden zijn kortweg eenvoudigere internationale betalingen, ruimere overstapmogelijkheden naar andere (buitenlandse) banken en verhoogde kwaliteit van betalingsinformatie. Opname van de standaarden op de lijst draagt er aan bij dat systemen van overheden tijdig 'klaar' zijn voor de introductie van het SEPA-concept.

Kunt u met een gerust hart "ja" zeggen?

Het voorliggende advies is het resultaat van een expertadvies en consultatie. De experts en geconsulteerde partijen zijn het er over eens dat de SEPA-standaarden opgenomen moeten worden op de lijst. Alle banken in Nederland en de meeste banken in Europa accepteren inmiddels betalingen conform SEPA. De SEPA-standaarden kennen een groot internationaal draagvlak.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

De introductie van een nieuw betaalsysteem is risicovol voor de bedrijfsvoering. Het is daarom van groot belang dat deze introductie zorgvuldig verloopt. Met het Ministerie van Financiën als coördinerend departement wordt rijksbreed deze introductie voorbereid. Via o.a. gezamenlijke pilots wordt praktijkervaring opgedaan. Daarnaast is er de Afstemgroep SEPA Nederland, een onderdeel van het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer, waarin afstemming plaatsvindt tussen alle betrokken (maatschappelijke) partijen over de introductie van SEPA.

Doel

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. de opname van de SEPA-standaarden (SCT en SDD) op de lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit';
2. het bijbehorende functioneel toepassingsgebied "*Toepassingen betrokken bij giraal betalingsverkeer in Euro binnen de SEPA landen (inclusief binnenlands betalingsverkeer)*" en organisatorisch werkingsgebied "*Overheden en instellingen uit de (semi) publieke sector*".
3. het oproepen van:
 - a. de bancaire sector om te initiatief te nemen voor implementatieondersteuning en voor verdere standaardisatie;
 - b. SEPA Nederland om operationele aspecten van de migratie te verbeteren en ervoor te zorgen dat ervaringen worden gedeeld.
 - c. De betrokkenheid van Nederland en de Nederlandse overheid bij de (door-) ontwikkeling van de SEPA-standaarden te vergroten. Dit kan middels een afvaardiging van de Nederlandse overheid in het Stakeholder Forum of het voordragen van een Nederlands onafhankelijk lid in het Scheme Management Committee. Het ministerie van Financiën lijkt voor beide activiteiten de meest aangewezen partij.

Datum

25 maart 2010

Toelichting**Ad. 1**

Met SEPA-standaarden wordt bedoeld: het SEPA Credit Transfer Rulebook (SCT) en het SEPA Direct Debit rulebook (SDD). Deze twee standaarden beschrijven de semantiek en bedrijfsregels voor respectievelijk overboekingen en incasso's.

Deze semantiek en bedrijfsregels vormen de basis voor twee zaken: de inrichting van financiële systemen en de koppelvlakken tussen een organisatie en de bank, waarmee gegevens worden overgedragen. Hoewel deze koppelvlakken ook in de toekomst per bank kunnen verschillen (er kunnen immers verschillende commerciële proposities worden aangeboden door verschillende banken), krijgen ze door SCT en SDD een uniforme basis. Opname van de SEPA-standaarden op de lijst zorgt er voor dat de financiële systemen (bij vervanging of vernieuwing) moeten voldoen aan deze uniforme basis, waardoor ze voor een belangrijk deel 'gereed' zijn voor de introductie van de Europese interne markt voor betalingsverkeer. Wanneer gebruik wordt gemaakt van betalingssystemen conform SEPA moeten dan nog wel zaken ingeregeld worden die specifiek zijn voor de gekozen bank en de betreffende organisatie (b.v. werkprocessen en klantcommunicatie), maar zijn de systemen er grotendeels klaar voor.

De Europese Commissie werkt momenteel aan regelgeving die het gebruik van nationale betaalsystemen beëindigt vanaf 2013¹. Hoewel ook nu al gebruik kan worden gemaakt van op SEPA gebaseerde betaalsystemen, is het dan verplicht. De regelgeving omvat, naast de einddatum, een aantal basale vereisten voor de gegevensuitwisseling. De SEPA-standaarden maken geen deel uit van de regelgeving.

De SEPA-standaarden worden beheerd door de European Payments Council, een non-profit consortium van samenwerkende banken, waarbij ook de Europese Centrale Bank betrokken is. In de standaard is een uitvoerig beheerproces opgenomen, waarbij ook inbreng van niet-banken mogelijk is.

¹ Alle informatie hierover is te vinden op http://ec.europa.eu/internal_market/payments/sepa/ec_en.htm.

Datum

25 maart 2010

Naar mening van de expertgroep voldoet de standaard in voldoende mate aan de criteria (openheid, bruikbaarheid, potentieel en impact).

Ad. 2

Het voorgestelde functionele toepassingsgebied is: *"Toepassingen betrokken bij giraal betalingsverkeer in Euro binnen de SEPA landen (inclusief binnenlands betalingsverkeer)"*.

Dit toepassingsgebied omvat financiële en administratieve systemen die door de overheid worden gebruikt bij het betalingsverkeer (gegevensuitwisseling met banken).

Het organisatorisch werkingsgebied is niet ingeperkt en omvat *"Overheden en instellingen uit de (semi) publieke sector"*.

Ad. 3

a. Implementatieondersteuning en nadere standaardisatie

Nodig de bancaire sector uit om initiatief te nemen en overheden actief te ondersteunen bij een overstap naar de SEPA-standaarden. Roep de bancaire sector daarnaast op om het klant-bank berichtformaat en de implementatie daarvan verder te standaardiseren, zodat de verschillen tussen banken kleiner worden. *Royal Bank of Scotland wijst in haar consultatiereactie het bijzonder op het CGI-initiatief dat hiertoe een nog verder gestandaardiseerd berichtformaat ontwikkelt, dat gebruikt kan worden bovenop op de SEPA-standaarden.*

b. Kennisopbouw en -uitwisseling

Roep de Afstemgroep SEPA Nederland op om meer aandacht te hebben voor operationele aspecten van de migratie naar de SEPA-standaarden, het delen van best practices en de afstemming tussen de benodigde acties en investeringen.

c. Internationale betrokkenheid

Vergroot de betrokkenheid bij de ontwikkeling van de SEPA-standaarden. Bevorder daarom dat Nederland en de Nederlandse overheid, anders dan via de banken, een rol gaan spelen binnen het Stakeholder Forum of het Scheme Management Committee (commissies binnen de European Payments Council). Gezien de coördinerende rol die het ministerie van Financiën (en de Belastingdienst) nu vervult in Nederland lijkt dit ministerie de meeste aangewezen partij om dit ook internationaal te doen.

Welk probleem wordt daarmee opgelost?

SEPA maakt het mogelijk om op een uniforme manier betalingen en incasso's uit te voeren in het gehele Euro-gebied. Er is dus niet meer sprake van een 'internationale' overboeking. Daarnaast kan voor het uitvoeren van die betalingen en incasso's gebruik worden gemaakt van willekeurig welke Europese bank. Daarmee wordt het gemakkelijker om betalingen te verwerken van- en naar burgers en bedrijven in andere landen in Europa. Daarnaast kan dit mogelijk leiden tot lagere kosten of betere voorwaarden.

Om dit te kunnen doen zijn afspraken nodig. Hoewel (volgens de huidige Europese conceptregelgeving) wettelijk enkele basale vereisten worden verplicht (ISO20022 voor berichtuitwisseling, IBAN/BIC als bankrekeningnummer en enkele basale regels), is meer nodig. Zo omvat ISO20022 onvoldoende afspraken over de toe te passen semantiek en bedrijfsregels. Dit probleem wordt opgelost door de twee SEPA-standaarden (SCT en SDD) van de European Payments Council (EPC).

Hoewel de regelgeving dus ruimte laat voor andere semantische standaarden (de commissie wil terughoudend zijn met het opnemen van marktgedreven standaarden in regelgeving), zijn deze er in de praktijk niet en wordt overal in Europa gestandaardiseerd op basis van SCT en SDD. Er is ook geen enkele reden om aan te nemen dat er andere standaarden zullen komen. Vanuit de EPC is er de toezegging dat SCT en SDD eventuele wijzigingen van de regelgeving zullen volgen.

Datum
25 maart 2010

Waar gaat het inhoudelijk over?

SCT beschrijft de semantiek en bedrijfsregels voor overboekingen. SDD doet ditzelfde voor incasso's.

Per informatie-element wordt precies beschreven hoe dit is opgebouwd. Daarnaast zijn er regels opgesteld voor de uitwisseling. Om een voorbeeld te geven: als is afgesproken dat een incasso op een bepaalde datum moet plaatsvinden, dan mag dit ook enkel op die datum (en niet eerder of later). SCT en SDD zijn hiermee veel preciezer dan bestaande afspraken, die veel ruimte laten voor interpretatie. Het betalingsverkeer wordt hierdoor verbeterd.

Opgemerkt moet worden dat met SCT en SDD (al of niet in combinatie met ISO20022) nog niet precies is vastgelegd welke berichten *exact* moeten worden uitgewisseld. Deze kunnen nog per bank verschillen, om recht te doen aan verschillen in de aangeboden dienstverlening. Door toepassing van SCT en SDD wordt de onderlinge uitwisselbaarheid echter wel vergroot, doordat de semantiek van de meest gebruikelijke berichtelementen gelijk is.

Zijn er alternatieven voor de voorgestelde keuze?

Europees gezien gelden SCT en SDD als de beoogde standaarden op dit gebied, er zijn geen voor de hand liggende alternatieven. Door de genoemde mogelijkheid om recht te doen aan verschillen in aangeboden dienstverlening per bank is het ook niet de verwachting dat er andere alternatieven zullen ontstaan.

Schets van de expertgroep en de consultatie

Na een intake is een expertgroep gevormd met vertegenwoordigers van banken, overheidsorganisaties en dienstverleners. Hierbij was ook een vertegenwoordiger aanwezig vanuit het ministerie van Financiën als coördinerend ministerie.

De expertgroep is van oordeel dat de SEPA-standaarden opgenomen moeten worden op de lijst. Hierbij is er een aantal aanbevelingen gedaan richting het Forum Standaardisatie die de adoptie en implementatie zouden kunnen versnellen (zie punt 3).

In de consultatieronde is gereageerd door vier partijen (Belastingdienst, Royal Bank of Scotland, Ministerie van Justitie en de Kamer van Koophandel).

- Alle partijen stemmen in met het advies.
- Door het Ministerie van Justitie en door Royal Bank of Scotland (RBS) zijn daarnaast een aantal inhoudelijke suggesties meegegeven ten aanzien van de maatregelen om de adoptie te bevorderen. Deze suggesties zijn als inhoudelijke toevoeging verwerkt in de aanbevelingen aan het Forum Standaardisatie (zie punt 3).
- Justitie en RBS wijzen op het verschil tussen ISO20022 en de SEPA-standaarden. ISO20022 richt zich op het berichtenverkeer, terwijl de SEPA-standaarden zich richten op de semantiek. Beide worden vaak in samenhang gebruikt. ISO20022 wordt waarschijnlijk door de Europese Commissie verplicht gesteld.

- Het ministerie van Justitie wijst nogmaals op de beperkte praktijkervaring met SDD (zie ook het expertadvies). Hoewel deze ervaring internationaal breder is, maakt dit het belang van goede praktijktoetsing groot. Hiertoe worden nu pilots ondernomen. Justitie is met de expertgroep van mening dat dit weliswaar een zorgpunt is, maar geen reden om de standaarden niet op te nemen. Hierbij wordt overwogen dat het juist van belang is versneld praktijkervaring op te doen, gegeven de naderende wettelijke verplichting van de Europese markt voor betalingsverkeer.

Datum
25 maart 2010

Mogelijke consequenties van opname op de lijst met standaarden

De introductie van SEPA als betaalconcept heeft verstrekken consequenties voor processen rondom het betalingsverkeer. Deze consequenties komen echter voort uit de wettelijke verplichting van de Europese markt voor betalingsverkeer. De SEPA-standaarden, hoewel niet bij wet verplicht, vloeien daar uit voort.

Het opnemen op de lijst draagt bij aan de zichtbaarheid en de adoptie van de SEPA-standaarden. Mogelijk kan hierdoor het implementatiepad worden versneld/vereenvoudigd, zodat overheidsorganisaties tijdig 'technisch klaar' zijn voor de introductie van de Europese markt voor betalingsverkeer en daarvan de vruchten kunnen plukken..

Communicatie

Het Forum Standaardisatie zal een persbericht doen uitgaan rondom de opname van de SEPA-standaarden op de lijst voor 'pas toe of leg uit'.